वर्त्तिकार्थं न चाददेत्। न मिश्रीकृत्य दद्यात्तु दीपं स्नेहान् घृतादिकान्। कृत्वा मिश्रीकृतं स्नेहं तामिस्रं नरकं व्रजेत्। वसामज्जास्थिनिर्यासैः स्नेहैः प्राण्यङ्गसम्भवैः। प्रदीपं नैव कुर्य्यात्तु कृत्वा पङ्के विषीदति। अस्थिपात्रेऽथ वा गव्ये दुर्गन्धाद्युपवासिनि। नैव दीपः प्रदातव्यो विबुधैः श्रीविवृद्धये। नैव निर्वापयेद्दीपं कदाचिदपि यत्नतः। सततं लक्षणोपेतं देवार्थमुपकल्पितम्। न हरेज्जनतो दीपं तथा लोभादिना नरः। दीपहर्त्ता भवेदन्धः काणो निर्वापको भवेत्। उद्दीप्तदीपप्रतिमः काष्ठकाण्डसमुद्भवः। विल्वेध्मोद्भवमेवाथ दीपालाभे निवेदयेत्। उल्मुकं नैव दीपार्थे कदाचिदपि चोत्सृजेत्। प्रसन्नार्थन्तु तं दद्यादुपचाराद्बहिः कृतः। एवं वां कथितो दीपो धूपञ्च शृणुतं सुतौ!"। श्राद्धे वस्त्रवर्तियुक्तदीपनिषेधो यथा "दीपं वर्जेत् वस्त्रवर्त्तिप्रत्यक्षं तैलमेव च"। योगिनी॰त॰ २य भागे ५पटलः।

पुरुषस्य दीपनिर्वापणे दोषो यथा। "दीपनिर्वापणात् पुंसः कुष्माण्डच्छेदनात् स्त्रियः। अचिरेणैव कालेन वंशनाशो भवेद्ध्रुवम्" ति॰त॰। देवदत्तदीपस्य तु निर्वापणम् विधानपारिजाते उक्तं यथा "स्वयं निर्वापितं दीपमाजिघ्रन्ति सुरारयः। तस्मान्निर्वापयेद्दीपं देवानां घ्राणतुष्टये"। कार्त्तिककृष्णचतुर्दश्यां नरकनिवृत्तये दीपदानं यथा "नरकाय प्रदातव्यो दीपः संपूज्य देवताः" तिथितत्त्वधृतलिङ्गपुराणम्।

"स्नाने धूमे तथा दीपे नैवेद्ये भूषणे तथा। घण्टानादं प्रकुर्वीत तथा नीराजनेऽपि च। विधानपारिजातोक्तः दीपदाने घण्टानादो विधेयः। शिवालये दीपोद्दीपनमाहात्म्यं काशीख॰ १३अध्याये दृश्या दिङ्मात्रमत्रोच्यते "स दीपवासनायोगात् बहून् दीपान् प्रदीप्य वै। अलकायाः पतिरभूद्रत्नदीपशिखाश्रयः"। दीपवर्त्तिश्च कर्पूरगर्भिणी कार्य्या "वर्त्त्या कर्पूर गर्भिण्याः सर्पिषातिलजेन वा। आरोप्य दर्शयेद्दीपानुच्चैः सौरभशालिनः" शारदाति॰। तन्त्रसारे "कर्पूरादियुता वर्त्तिः सा च कार्पास। निर्मिता। सप्तावृत्ता सुसंक्लृप्तो दीपः स्याच्चतुरङ्गुलः" कार्त्तवीर्य्यप्रियार्थदीपविशेषस्तु कार्त्तवीर्यदीपशब्दे १९८४ पृ॰उक्तः। दीपदानफलादिकम् भा॰अनु॰९८अ॰उक्तं यथा "दीपदाने प्रवक्ष्यामि फलयोगमनुत्तमम्। यथा येन यदा चैव प्रदेया यादृशाश्च ते। ज्योतिस्तेजः प्रकाशं वाऽप्यूर्द्ध्वगञ्चापि वर्ण्यते। प्रदानं तेजसां तस्मात्तेजो वर्द्धयते नृणाम्। अन्धन्तमस्तमिस्रञ्च दक्षिणायनमेव च। उत्तरायणमेतस्माज्ज्योतिर्दानं प्रशस्यते। यस्मादूर्द्ध्वगमेतत्तु तमसश्चैव भेषजम्। तस्मादूर्द्ध्वगतेर्दाता भवेदत्रेति निश्चयः। देवास्तेजस्विनो यस्मात् प्रभावन्तः प्रकाशकाः। तामसा राक्षसाश्चैव तस्माद्दीपः प्रदीयते। आलोकदानाच्चक्षुष्मान् प्रभायुक्तो भवेन्नरः। तान् दत्त्वा नोपहिंसेत न हरेन्नोपनाशयेत्। दीपहर्त्ता भवेदन्धस्तमोगतिरसुप्रभः। दीपप्रदः स्वर्गलोके दीपमालेव राजते। हविषा प्रथमः कल्पो द्वितीयश्चौषधीरसैः। वसामेदोऽस्थिनिर्य्यासैर्न कार्यः पुष्टिमिच्छता। गिरिप्रपाते गहने चैत्यस्थाने चतुष्पथे। दीपदाता भवेन्नित्यं य इच्छेद्भूतिमात्मनः। कुलोद्योतो विशुद्धात्मा प्रकाशत्वञ्च गच्छति। ज्योतिषाञ्चैव सालोक्यं दीपदाता नरः सदा" दीपस्य शुभाशुभलक्षणम् वृ॰सं॰ ८४अ॰ उक्तं यथा

"वामावर्त्तो मलिनकिरणः सस्फुलिङ्गोऽल्पमूर्त्तिः क्षिप्रं नाशं व्रजति विमलस्नेहवर्त्त्यन्वितोऽपि। दीपः पापं कथयति फलं शब्दवान् वेपनश्च व्याकीर्णार्चिर्विशलभमरुद् यश्च नाशं प्रयाति। दीपः संहतमूर्त्तिरायततनुर्निर्वेपनो दीप्तिमान् निःशब्दो रुचिरः प्रदक्षिणगतिर्वैदूर्य्यहेमद्युतिः। लक्ष्मीं क्षिप्रमभिव्यनक्ति रुचिरं यश्चोद्यतं दीप्यते शेषं लक्षणमग्निलक्षणसमं योज्यं यथायुक्तितः"

"प्रवर्तितो दीप इव प्रदीपात्" निशीथदीपाः सहसा हतत्विषः" रघुः। दीपयत्यर्थान् वा। २प्रकाशके यथा चित्रदीपादयः पञ्चदश्याम्।

दीपक पु॰त्रि॰दीपयति स्वं परञ्चार्थं दीपि—ण्वुल्। स्वपरप्रकाशके स्त्रियां टाप् अतइत्त्वम् दीपिका। षट्कर्मदीपिका ज्योतिषदीपिका २प्रदीपे पु॰३अलङ्कारभेदे अलङ्कारशब्दे ३९९पृ॰दृश्यम्। ४यमान्यां रत्नमाला ५लोचमस्तके वृक्षे शब्दरत्ना॰ अनयोरग्निदीपकत्वात् तथात्वम् ६कुङ्कुमे न॰। ७खगग्राहिणि(बाज)(सिकरा) प्रसिद्धे खगे पुंस्त्री हेमच॰८मात्रावृत्तभेदे "तुरगैकमुपधाय सुनरेन्द्रमवधाय। इह दीपकमवेहि लघुमन्तमवधेहि" तल्लक्षणम्। ९रागभेदे पु॰ स च हनूमन्मते द्वितीयोरागः सूर्यनेत्रान्निर्गतः षड्जस्वराश्रयः ग्रीष्मर्त्तौ मध्याह्ने गेयः। क्षुद्रोदीपः ङीप्। स्वार्थे—क ह्रस्वः। दीपिका क्षुद्रदीपे "स शंवरारेर्वलिदीपिका इव" नैष॰।